

MAHALLALARDA YOSHLARNI OMMAVIY SPORTGA JALB ETISH

Sobirov Begzod Sherzod o‘g‘li

*TIFT Universiteti Jismoniy madaniyat yo‘nalishi 2-bosqich
talabasi*

Annotatsiya. *Mazkur maqolada O‘zbekistonda yoshlarni mahalla darajasida ommaviy sportga jalb etish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar, “5 muhim tashabbus” doirasida olib borilayotgan chora-tadbirlar va ularning ijtimoiy samaradorligi yoritilgan. Mahallalarda sport infratuzilmasining rivojlanishi, yoshlar ishtirokidagi ommaviy musobaqalar va sportning ijtimoiy-ma‘naviy ahamiyati asosiy tahlil obyekti sifatida qaraladi. Tadqiqotda rasmiy statistikalar va huquqiy hujjatlarga asoslangan holda, mavjud yutuqlar va istiqbolli yo‘nalishlar tahlil qilinadi.*

Kalit so‘zlar: *yoshlar, mahalla, ommaviy sport, 5 muhim tashabbus, sport infratuzilmasi, sog‘lom turmush tarzi.*

Kirish

O‘zbekistonda yoshlar salohiyatini ro‘yobga chiqarish, ularni sog‘lom hayot tarziga yo‘naltirish va bo‘sh vaqtlarini mazmunli o‘tkazish masalalari davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda ayniqsa mahallalarda sport infratuzilmasi tubdan yangilanib, ko‘plab sport maydonchalari barpo etilmoqda. Prezident tashabbusi bilan yo‘lga qo‘yilgan "5 muhim tashabbus" doirasida yoshlar o‘rtasida sportni ommalashtirish bo‘yicha samarali ishlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, 2023-yilda respublika bo‘yicha 1000 dan ortiq mahallada yangi sport inshootlari ishga tushirilgan. Bu esa yoshlarni jinoyatchilik, giyohvandlik kabi illatlardan himoya qilish, ularni sog‘lom turmush tarziga jalb etish imkonini bermoqda. Mahallalardagi ommaviy sport tadbirlari — sport festivallari, musobaqalar va “5 tashabbus olimpiadalari” yoshlar o‘rtasida sog‘lom raqobat va do‘stona muhitni shakllantirmoqda. Ushbu maqolada O‘zbekistonda mahallalar miqyosida yoshlarni ommaviy sportga jalb etish borasida olib borilayotgan islohotlar va ularning natijalari tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Bugungi kunda O‘zbekistonda sport sohasi davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, yoshlar orasida sog‘lom turmush tarzini qaror toptirish va ularni ommaviy sportga jalb etish masalasiga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Bu borada mahalla instituti muhim rol o‘ynaydi. Mahallalar – aholining eng yaqin ijtimoiy muhitidir. Shuning uchun aynan shu joylarda sportga bo‘lgan qiziqishni oshirish, yoshlarni jismoniy faollikka undash ijobiy natijalar bermoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 19-martdagi “Yoshlar bilan ishlashni samarali tashkil etish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 muhim tashabbusni amalga oshirish to‘g‘risida”gi topshirig‘i asosida mahallalarda sport maydonchalari tashkil etilib, "5 tashabbus olimpiadalari" yo‘lga qo‘yildi. Bu tashabbusning birinchi yo‘nalishi aynan yoshlarni jismoniy faollik, ommaviy sport va sog‘lom turmush tarziga jalb etishga qaratilgan. Hozirgi kunda ushbu olimpiadalar yurtimizning barcha hududlarida keng qamrovli tarzda o‘tkazilib, minglab yoshlarni birlashtirmoqda.

2023-yil yakunlariga ko‘ra, butun respublika bo‘yicha 12 mingdan ortiq sport tadbirlari tashkil etilib, ularda 1,5 milliondan ortiq yoshlar ishtirok etgan. Bu raqamlar sportga bo‘lgan qiziqish ortib borayotganining yaqqol isbotidir. Har bir mahallada futbol, voleybol, basketbol, stol tennisi, shaxmat-shashka, yengil atletika kabi sport turlari bo‘yicha musobaqalar o‘tkazilmoqda. Bu esa yoshlarning nafaqat sog‘lig‘iga, balki jamoada ishlash, raqobatbardoshlik, intizom va iroda kabi muhim fazilatlarni shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Mahallalardagi sport infratuzilmasini rivojlantirish uchun davlat tomonidan muhim tashabbuslar ilgari surilmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 4-noyabrdagi PQ-408-son qaroriga muvofiq, har bir hududda “Mahalla yetakchisi – sport targ‘ibotchisi” loyihasi asosida sport instruktorlari faoliyati kengaytirildi. Bu orqali mahalla yoshlariga yaqin hududda sport bilan shug‘ullanish uchun sharoit yaratilib, ular uchun bepul treninglar, sport mashg‘ulotlari yo‘lga qo‘yilmoqda.

Shuningdek, sport maktablari bilan hamkorlikda ishlash, maktab yoshidagi o‘quvchilarni mahalladagi sport markazlariga jalb etish orqali erta yoshdan iqtidorli sportchilarni aniqlash tizimi shakllanmoqda. Ko‘plab viloyatlarda mahalla

miqyosidagi sport musobaqalarida g‘olib bo‘lgan yoshlar tuman va viloyat bosqichiga yuborilib, keyinchalik milliy terma jamoalarga qadar yetib borayotganlari ham kuzatilmoqda. Bu esa sport orqali ijtimoiy lift – yoshlarni o‘z orzulariga yetaklaydigan yo‘lga aylanmoqda.

Sportning ijtimoiy va ma‘naviy ta’siri ham alohida e’tiborga loyiq. Mahallalarda sport faoliyati kuchayishi bilan birga, yoshlar orasida bo‘sh vaqtni behuda sarflash, zararli odatlarga ruju qo‘yish holatlari kamaymoqda. Sport ularda maqsad, intilish, jamoaviylik va sog‘lom hayotga bo‘lgan intilishni kuchaytirmoqda. Bu esa nafaqat jismoniy rivojlanish, balki ma‘naviy-ruhiy barqarorlikni ta’minlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda mahallalarda yoshlarni ommaviy sportga jalb etish borasidagi siyosat izchil va aniq yo‘naltirilgan chora-tadbirlar asosida olib borilmoqda. Yaratilayotgan infratuzilma, sport tadbirlari, “5 tashabbus” doirasidagi islohotlar yoshlarning sog‘lom va har tomonlama barkamol bo‘lib voyaga yetishlariga xizmat qilmoqda. Kelgusida bu yo‘nalishdagi ishlar yanada kengayib, O‘zbekiston sporti va yoshlar salohiyati yangi bosqichga ko‘tarilishiga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019). *Yoshlar bilan ishlashni samarali tashkil etish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 muhim tashabbusni amalga oshirish to‘g‘risida topshiriq*.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2022). *Ommaviy sportni rivojlantirishga doir chora-tadbirlar to‘g‘risida PQ–408-son qaror*.
3. Yoshlar ishlari agentligi. (2023). *Yoshlar o‘rtasida ommaviy sport tadbirlarining ijtimoiy samaradorligi haqida hisobot*.
4. Mahalla va nuroniylar vazirligi. (2023). *Mahallalarda sport infratuzilmasini rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilgan ishlar*.
5. Karimov, M. R., & Jo‘rayev, A. B. (2021). O‘zbekiston yoshlarini sportga jalb etishning zamonaviy yo‘nalishlari. *Pedagogik ta’lim va sport jurnali*, 4(2), 75–80.
6. Xasanovich, H. A., & Axadjon o‘g‘li, A. A. ISLOMIY INVESTITSIYA FONDRLARI VA ULARNI BOSHQARISH.

7. Rashidovich, X. M., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). ISLOM MOLIVASIDA RISKNI MINIMALLASHTIRISH. *"ISLOM INVESTITSIIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA*, (8-1), 122.
8. Xusanovich, A. O., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). IV-YO 'NALISH: ISLOM MOLIVASIDA FAOLIYAT KO'RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH: OLIY TA'LIM MUASSASALARI BILAN ILMIY HAMKORLIK ISLOM MOLIVASIDA FAOLIYAT KO'RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH. *"ISLOM INVESTITSIIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA*, 109.
9. Axadjon o'g'li, A. A., & Murotovich, M. F. (2023). RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA RAQAMLI IQTISODIYOT SIYOSATI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 294-298.
10. Muratovich, M. F., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 237-240.
11. Axadjon o'g'li, A. A. (2024). MAMLAKAT IQTISODIYOTINING O 'SISHIDA FDI NING ROLI. *University Research Base*, 691-694.
12. Axadjon o'g'li, A. A., & Murotovich, M. F. (2024). O 'ZBEKISTON KELAJAGINI SHAKLLANTIRISHDA JSTNING HAL QILUVCHI ROLI: MINTAQALAR BO 'YICHA BARQAROR VA INKLYUZIV RIVOJLANISH. *University Research Base*, 498-502.
13. Mulaydinov, F. (2024). Application, place and future of digital technologies in the educational system. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
14. Jumanova, S. (2024). Analysis of PISA test results in Uzbekistan and prospects of preparing primary education students for PISA test. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
15. Axadjon o'g'li, A. A., & Tursunboy o'g'li, N. J. (2023). SANOATNING YAIMGA TA'SIRINI BAHOLASH. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 290-293.
16. Axadjon o'g'li, A. A. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHDAGI O 'RNI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 271-273.

17. Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). ZAMONAVIY AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING MUAMMOLARI VA YECHIMLARI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 333-338.
18. Xusanovich, A. O. (2023). MALAYZIYADA ISLOMIY MOLIYA, TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI XORIJIY INVESTITSİYALAR VA IQTISODIY RIVOJLANISH O‘RTASIDAGI MUNOSABATLARNING EKONOMETRIK TAHLILI ASOSIDA O‘ZBEKISTON UCHUN TAVSIYALAR. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 60-64.
19. Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). O ‘ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG ‘ICH TA’LIM O ‘QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 159-162.
20. Turanboyev, B., & Abdullayev, A. (2023). DAVLAT, KORXONA VA TASHKILOTLAR BYUDJETINI TO ‘G ‘RI TAQSIMLASH TENDENSIYALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(4), 304-309.